

kun naas, naar man holder de Mænd økonomisk skadesløse for de Udgifter og Byrder, som Hvervet fører med sig. Nu siger imidlertid det ærede 5te Medlem for 2den Kreds (J. C. Sørensen), at han er meget villig til at ville give Sogneraadsformændene Medhjælpssum, og han synes endogsaa at ville gaa videre end Regeringsforslaget, men det ærede Medlem synes at mene, at Summen ikke skal gaa til Formanden selv, han skal anvende den til Sekretærhjælp. Jeg vil dertil sige, at det er en stor Misforstaaelse, at man ad den Vej faar de bedste Kræfter frem. Det, man faar frem, er kun det efter min Mening uheldige Sekretærvæsen, som er til overordentlig stor Skade, saaledes som vi have kendt det i Begyndelsen af 90erne. Da var der Sekretærer i næsten hver eneste Sognekommune i Landet. Naar man nemlig stiller et Beløb til Sogneraadsformandens Raadighed med den Besked, at hvis han selv udfører Arbejdet, maa han ikke røre disse Penge, men hvis han tager Medhjælp, har han deri Midler til at betale den, er det indlysende, at det fører til at holde Sekretærer. Det var som Regel Skolelæreren i Kommunen. Han fik først Ligningslisten til Afskrivning, saa Valglisten, saa fik han Regnskabsvæsenet, saa Korrespondancen, og til sidst blev han Kasserer, og det endte med, at han mødte i Sogneraadet, hvor han blev den ledende Aand, fordi han holdt saa at sige alle Traadene i sin Haand. At dette er overordentlig uheldigt, mener jeg, at alle bør indrømme. Jeg siger ikke dette til mindste Forklejning for Lærerne, som den Gang sade som Sekretærer. Jeg erkender, at de udførte dette Arbejde med Dygtighed og Interesse, men det er uheldigt, naar den, som har Magten og sidder inde med Traadene, ikke er Medlem af Sogneraadet og som Følge deraf ikke har noget Ansvar, det er grumme uheldigt. Saa fik vi imidlertid Loven af 12. April 1892, og den forandrede med et eneste Slag hele Situationen. Sekretærvæsenet faldt lidt efter lidt, og nu staa vi over hele Landet saaledes, at vi have en Stab af udmærket dygtige Sogneraadsformænd, som til Fuldkommenhed mestre den Opgave, de have; at de netop evne at udføre deres Hverv, viser den udmærkede Maade, hvorpaa Skoleloven er gennemført, og netop i denne Tid Skattelovene gennemføres. For mig staaer det saaledes, at der ikke kan blive Tale om det, som det ærede 5te Medlem for 2den Kreds (J. C. Sørensen) synes at antyde, at man skulde gaa tilbage til Se-

ekretærvæsenet eller rettere -uvæsenet — det maa man fra alle Sider erkende. Man bør gaa frem ad den Vej, vi ere inde paa, og skabe en Stab af dygtige Sogneraadsformænd med Interesse for deres Gerning. Derfor mener jeg, at Spørgsmaalet, der foreligger, er dette: er Lønnen, der nu tillægges Sogneraadsformændene — jeg kalder det Løn, for det er jo et Vederlag for det Arbejde og den Tid, han ofrer paa sit Arbejde — tilstrækkelig, og det, mener jeg, maa absolut besvares benægtende. Det er fra alle Sider indrømmet, at Sogneraadsformændene have saa meget at bestille, at en Løn af 250 Kr. er aldeles uforsvarlig. Jeg vil derfor sige den højt-ærede Minister Tak, fordi han har fremsat dette Forslag. Jeg ved, at det finder almindelig Anerkendelse omkring i hele Landet, saa langt man forstaaer at vurdere Betydningen af at have dygtige Sogneraadsformænd i Spidsen for Kommunernes Styrelse. — Med disse Ord skal ogsaa jeg anbefale det foreliggende Forslag.

Indenrigsministeren (*Enevold Sørensen*): Jeg takker de ærede Medlemmer, der have udtalt deres Tilslutning til Lovforslaget. Der er jo kun fremsat en enkelt Indvending derimod af det ærede 5te Medlem for 2den Kreds (J. C. Sørensen), der ikke var tilfreds med det 2det Stykke i § 1. Jeg vil erindre om, at der før Loven af 12. April 1892 var en meget forskellig Praksis omkring i de forskellige Amtsraad. Nogle Amtsraad forlangte bestemt Kvittering for, at Arbejdet var udført og Beløbet hævet af en anden end Sogneraadsformanden, medens andre Amtsraad ikke stillede en saadan Fordring. Og det var i væsentlig Grad denne forskellige Praksis og Misfornøjelsen med Fordringen om, at Kvittering skulde præsteres fra en anden, fra en Sekretær, som førte til, at et privat Forslag blev indbragt om denne Sag, og at Enighed om dette opnaaedes mellem de to Ting, saa at Loven af 1892 kom. — Jeg finder nu heller ikke, at den omtalte Bestemmelse savner Klarhed. Klarheden ligger deri, at Kvittering for Medhjælpssummen forlanges kun af Sogneraadsformanden. Det vil sige, at det beror paa Sogneraadsformandens eget Ønske og egen Lejlighed, i hvilken Grad han selv vil udføre Arbejdet, — det Arbejde, for hvilket der er tilslaaet Vederlag —, og i hvilken Udstrækning han dertil vil tage Medhjælp fra anden Side. Saavel fra det ærede Medlem, som nu sidst havde Ordet (Jørgensen), som fra det ærede 1ste Medlem